

Nawoord

De vermelding van provo's in de titel van deze uitgave leidde tot korzelige reacties in de redactieraad. Provo's, protesteerde Jacques Verham, waren 'ludiekelingen die Nederland wilden omvormen tot één grote geestverruimende speeltuin, het liefst bereikbaar op een witte fiets'. Aan welzijnswerkers hadden ze geen boodschap; die probeerden mensen alleen maar te betuttelen. Johan Dinjens merkte op dat de provobeweging in het conservatieve Maastricht amper voet aan de grond had gekregen. Het beperkte zich tot een klein groepje kunstenaars en studenten van de Jan van Eijckacademie.

Achter deze nauwe opvatting van het begrip provo school meer dan een puriteins taalgevoel of historisch besef. Wat de twee weinig ontvankelijk maakte voor de pruttelende alliteratie van de titel, was hun gekrenkte beroepseer. Te vaak immers werden en worden welzijnswerkers afgeschilderd als slecht geklede, praatzieke idealisten die betaald worden om jointjes te roken met hangjongeren. Het geeft geen pas om dit vernederende cliché te bevestigen in een jubileumuitgave die bedoeld is om de beroepsgroep in het zonnetje te zetten.

Om twee redenen heeft de auteur de titel toch gehandhaafd. Ten eerste hebben welzijnswerkers die je in nauwe of ruime zin als provo zou kunnen betitelen, zijn volste sympathie. Er zijn nu eenmaal situaties waarin je met een jointje – het woord zegt het al – meer bereikt dan met een vermanende preek. Ten tweede biedt de gewekte wrevel de gelegenheid om een slepende imagokwestie aan de orde te stellen. Laten we dit vooropstellen: een alliteratie is pas mooi wanneer ze ergens voor staat. Met *priesters, provo's, professionals* wordt in al zijn grofheid een chronologisch beeld opgeroepen van een eeuw Maastrichts welzijnswerk. Na het herderlijke opvoedingswerk voor en vlak na de oorlog volgde een periode van emancipatie, die uitmondde in de huidige verzakelijking. Misschien zou je kunnen stellen dat de priesters geloofden in de ideale mens, de provo's in de ideale samenleving en de professionals in de ideale aanpak. Je kunt de begrippen ook relateren aan hun relatie tot het establishment. De priesters vertegenwoordigden de macht, de provo's gaven er tegenwicht aan en de professionals dealen ermee.

Hoe komt het dan toch dat die tweede bloedgroep zo beeldbepalend is gebleven? Een mogelijk antwoord is dit: omdat de hardwerkende belastingbetaler die zich een beeld probeert te vormen van het welzijnswerk, zich bij dat softe imago het prettigst voelt. Een welzijnswerker doet immers dingen die a) geen directe bijdrage leveren aan het bruto nationaal product en b) lijken op dingen die we normaal gesproken doen wanneer we *niet* werken. Zoals praten met buurtbewoners, aandacht schenken aan kinderen, ouderen een handje helpen, vreemdelingen op hun gemak stellen, etc. Let wel: normaal gesproken. Want helaas laten u en ik, uit tijdgebrek, frustratie of onmacht, deze zinvolle vrijetijdsbestedingen al te vaak achterwege. En dat maakt de zachte sector keihard nodig.

Achter de karikatuur van de geitenwollen sok schuilt het slechte geweten van onze eigen zelfgenoegzaamheid.

Ongetwijfeld zal de nieuwe generatie professionals deze apologie niet nodig hebben om het beeld te herstellen. Daarvoor bestaan slimmere, op effectiviteit geteste marketingmethoden.

Het is te hopen dat ook de professional niet te ver doorschiet op zijn gedroomde weg, en tijdig zal afslaan wanneer de omstandigheden daar om vragen. Een van de lastigste vragen zal zijn of welzijn – en hetzelfde geldt voor zorg en voor materiële voorzieningen – op de huidige transactiebasis leverbaar zullen blijven. De vrije markt is een uitputtend mechanisme, en er gaat zo langzamerhand wel erg veel tijd en energie in boekhouden zitten. Misschien moeten we voor duurzame innovaties wel weer te rade gaan bij onze voorgangers, de priesters en provo's. Naasteliefde is goedkoper dan maatwerk. En spelen van een hogere orde dan protocollen naleven.

Meerssen, augustus 2007